

Od 1. nov. dalje naročnina mesečno 80 din, za inozemstvo 50 din — nedeljska izdaja celoletno 96 din, za inozemstvo 120 din. Uredništvo: Kopitarjeva ul. 6/III. Tel. 40-01 do 40-05

SLOVENE

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Cek. rač. Ljubljana št. 10.850 za naročnino in št. 10.849 za inserate. Uprava: Kopitarjeva ulica 6. Tel. 40-01 do 40-05. Podruž.: Maribor, Celje, Ptuj, Jesenice, Kranj, Novo mesto, Trbovlje.

Boji v Srbiji, Bosni, Albaniji in Afriki

Angleške čete se pripravljajo za odhod iz Grčije

Italijansko vojno poročilo št. 312

Nekje v Italiji, 15. aprila. Italijansko vrhovno poveljstvo je objavilo vojno poročilo št. 312. V tem poročilu navaja najprej položaj na bojiščih:

V Jugoslaviji je II. armada vzpostavila stik s četami, ki so prihajale iz Zadra in je zasedla Knin, potem ko je prisilila sovražnika, da se je predal. Ena motorizirana kolona je dosegla Šibenik in ga zasedla. Oddelki mornarice in kopne vojske so izvedli zasedbo otokov okoli Zadra.

V Albaniji: Severno od Skadra so bili krajevni nastopi jugoslovanskih čet gladko odbiti in so italijanske čete sovražniku prizadejale hude izgube.

Na grškem bojišču so naše čete vkorakale v mesto Korča, potem ko so zlomile sovražni odpor. Prodiranje se nadaljuje na bojišču devete in 11. armade. Naše letalstvo je bombardiralo na grških in jugoslovanskih odsekih oskrbovalna središča, vojaške naprave in sovražne motorizirane sile. Letala so bombardirala sovražne oddelke in križišča cest in delovne kolone, most čez Dogliano, zahodno od Kalibakia je bil tudi razdrt in most

pri Beratu na reki Vojuši je bil tudi zadet. Ta most so sovražne čete bile pravkar popravile. Prevozne kolone, motorna vozila in sovražne čete so letala obsipavala z ognjem iz strojníc. V Baru je bomba v pristanišču zadela trgovsko ladjo.

V letalskih spopadih so bila sestreljena tri sovražna letala. Eno naše letalo se ni vrnilo. Na Egejskem morju so naša letala znova bombardirala pristanišče v Pireju. Nekatere ladje so bile poškodovane, ena pa je bila potopljena. Veliki požari so nastali po pristaniščih.

V noči na 15. april so angleška letala letela nad Brindizijem in Valono in prizadejala škodo dvema ladjama. Nad Valono je bilo sestreljeno sovražno letalo, sestrelila ga je pa protiletalska obramba.

V severni Afriki so naše čete zasedle Sollum. Sovražna letala so v noči na 15. april letela nad Tripolisom, kjer so povzročila nekaj škode.

V italijanski Vzhodni Afriki: Ničesar posebnega za poročati.

Nemška vojna poročila

Berlin, 15. aprila. DNB. Včerajšnje nemško vojno poročilo se glasi:

Jugoslavija: Uničena je bila množica sovražnih sil, ki so jih razgnale nemške čete. Ostanke srbske vojske se umikajo pred nemškimi in italijanskimi oddelki v gorate dežele ob Jadranu. Srbska vojska se upira samo še na posameznih točkah. Pri zasledovanju poraženega sovražnika smo prekoračili Savo.

V noči na 13. april je del nemške oklepne divizije prodrli od zahoda do središča Belgrada.

Grčija: V severni Grčiji se odigravajo boji po načrtu. Letalstvo je tudi 13. aprila na južnovzhodnem področju podpiralo kopensko vojsko z uničevalnimi napadi lovskih, bojnih in strmoglavnih letalskih skupin na sovražne oddelke, ki so se pomikali na belgrajskem področju, kakor tudi zbirališče čet pri Banjaluki. Uspešni napadi so bili usmerjeni tudi proti letališčem v srednji Bosni in Hercegovini. Napadi na vojaške cilje v Sarajevu so povzročili hudo razdejnanje in zanetili velike požare v nekem velikem taborišču čet ter na železniških napravah.

Severna Afrika: Pri nadaljnjem prodiranju sta bili zavzeti utrdba Capuzzo ter Sollum na egiptovskih tleh. Nemški strmoglavci so

uničili pri svojem napadu na letališče na otoku Malti v noči na 13. april dve sovražni letali vrste »Hurricane« na tleh ter sta z bombo neposredno zadeli krov nekega angleškega rušilca. Na otoku Malti sta bili včeraj znova napadeni letališče Lucca in pristanišče La Vallette. V boju nad otokom so lovska letala sestrelila lovsko letalo tipa »Hurricane«.

Na morju v bližini Anglije so nemška letala potopila v kanalu Sv. Jurija tri trgovske ladje s skupno 28.000 tonami. Plule so v konvoju. Dalje so nemška letala hudo poškodovala še dve veliki trgovski ladji. Zadnjo noč so bojna letala potopila neko 5000-tonsko trgovsko ladjo ter bombardirala pristaniške naprave ob jugovzhodni angleški obali.

Pri Islandu je neka nemška podmornica potopila približno 10.000 tonsko angleško pomorno križarko. Ob obali Severnega morja sta dva stražna čolna sestrelila dve (od šestih) napadajoči letali, poškodovala pa še tretje letalo. Lovska letala so pri Doveru sestrelila štiri zaporne balone.

Sovražnikova letala niso ne podnevi ne ponoči priletela nad nemško ozemlje.

V južni Srbiji se je v bojih posebno odlikoval poveljnik oklepne lovskega oddelka, major Stiefater, kot poveljnik prednjega oddelka.

Naloga italijanske vojske na Balkanu

Vojno področje, 14. aprila. f. Posebni dopisnik agencije Stefani je o nalogah italijanske vojske na Balkanu napisal naslednje poročilo:

Ker se je italijanska armada že spojila s nemško na balkanski fronti, nadaljuje zdaj italijanska armada v Albaniji s konsolidiranjem svojih postojank na skrajnih krilih bojišča. Delovanje italijanske armade ima povsem točno določene cilje: olajšati napore, ki jih zahtevajo operacije v središču vojne črte na ta način, da se izvaja pritisk v bok nasprotnikovih vojaških sil. Italijanske sile v Albaniji delujejo na dveh frontah, na katerih izvajajo svoj pritisk: na dveh zelo važnih frontah, s skupno dolžino nad 700 km, kjer ima nasprotnik zelo močne sile na razpolago. Fronta z Jugoslavijo poteka od izliva reke Bojane do grebena Komovi ter odtod do vzhodne obale Prepspanskega jezera. Ta fronta je posebno tedaj, ko se je izvajala v Jugoslaviji mobilizacija, zahtevala od nas znatno število divizij.

Fronta z Grčijo, ki je dolga 200 km, pa je prav tako zaradi svojih terenskih posebnosti ter zaradi 20 divizij, ki predstavljajo na njej obrambo, zahtevala od italijanske strani sorazmerno število čet in vojnega materiala. Italijanska armada v Albaniji, ki bi morala biti po sovražnikovem strateškem načrtu strta ter dobesedno uničena, pa danes že sama z veliko energijo izvaja pritisk na 700 km dolgi liniji. Na ta način italijanska armada ne

dvojni fronti učinkovito sodeluje z impozantnim vojnim strojem, ki je v teku, da se vzpostavi red na evropskem jugovzhodu.

Sodelovanje italijanske mornarice

Tirana, 15. aprila. Stefani. Italijanska mornarica je zasedla mornariško skladišče v Ohridu in v ostalih pristaniščih tega jezera. Na oboroženih čolnih so naši mornarji uspešno podpirali nastop italijanske motorizirane kolone, ki je prebila desno krilo angleško-grških oddelkov v sodelovanju z divizijami, ki so naskočile Korčo. Italijanska mornarica je prav tako razvila svojo delovnost na Skadrskem jezeru. Oboroženi oddelki mornarice je prav tako deloval tudi v obrežnih jugoslovanskih krajih, kjer so ugotovili znake sovražnega delovanja.

Naše oborožene posadke so zaplenile sovražno gradivo za obrambo jezera.

Radio Roma poroča z bojišč

Rim, 15. aprila. Radio Roma. Generalni guverner v Albaniji je obiskal mesto Debar, ki je bilo poprej jugoslovansko in je stopil v stik z vojaškimi oblastmi. Poskrbel je zlasti za prebivalstvo, ki je priredilo navdušene manifestacije, med katerimi je živahno zahtevalo, da se priključi nazaj k domovini pod zaščito rimskega imperija.

Rim, 15. aprila. Radio Roma. Včeraj so delovala italijanska letala, ki pripadajo št. 6 letalskim enotam. Letala so opravljala svoje delo na vseh bojiščih. Gotovo je, da je bilo razdejanj 62 sovražnih letal na raznih jugoslovanskih letališčih.

Berlin, 15. aprila. Radio Roma. Srbi se upirajo samo še v nekaterih mestih. Med boji na Hrvatskem smo zajeli 10.000 ujetnikov in štab murske divizije.

Napredovanje Italijanov v Albaniji

Na bojišču, 15. aprila. Stefani. Posebni dopisnik agencije Stefani na grško-albanskem bojišču poroča:

Prodor sovražnih utrjenih postojank, ki bi bil zelo težaven, je bil olajšan po dveh nepredvidenih vzrokih:

1. Po ofenzivi, ki je v odseku 9. armade sprožila grška armada, medtem ko je general Simović izvedel državni udar v Beogradu;

2. Po nenadnem zlomu jug. armade v južni Jugoslaviji, kar nam je omogočilo, da smo v ugodnem trenutku izvedli nastop kolone, ki je začela z obkoljevanjem. Ko smo zlomili vse sovražne napade na Guri, smo prešli v protinapad in smo nadelali na zbegano grško armado, ki je bila pod vtisom zadnjih neuspehov. Štiri italijan. divizije so

Italijanski uradni obiski na banovini in magistratu

Na banovini

Ljubljana, 15. aprila. Predstavnik civilne okupacijske oblasti g. Grazioli, namestnik ministra fašistične stranke g. Serera je včeraj dopoldne ob 11. vrnil obisk, ki sta mu ga dan preje napravila g. ban in ljubljanski župan pri vojaškem poveljstvu.

V bansko palačo se je pripeljal predstavnik stranke v avtomobilu kateremu je sledil avtomobil z njegovim spremstvom, pred njim pa sta vozila dva kraljeva karabinjerja na motornih kolesih. V palači je bil g. Grazioli sprejet takoj pri vходу častnega stopnišča od g. bana, ki ga je spremljal v svojo pisarno.

Ban je prosil predstavnika stranke, da bi blagovolil izraziti Duceju vdan pozdrav v njegovem lastnem imenu in v imenu prebivalstva banovine. Dr. Natlačen je zagotavljal lojalnost prebivalstva in izrazil pričakovanje, da bo to blagohotno sprejeto pri vojaških in civilnih oblasteh.

G. Grazioli je obljubil, da bo tolmačil pri ducen izražena čustva in je nato omenil, da ima fašistična Italija navado, da vedno postopa pravično, odločno in zakonito in je nato izrazil pričakovanje, da se bo tudi prebivalstvo zasedenega ozemlja tem primerno zadržalo.

Potem ko sta razpravljala o nekaterih vprašanjih, ki zadevajo prebivalstvo, je predstavnik stranke zapustil banovino, pri čemer ga je do glavnega izhoda spremljal g. ban in nekateri njegovi uradniki.

Na magistratu

Ob pol 12. je včeraj dopoldne na veliko-nočni ponedeljek, vrnil obisk na magistratu g. Grazioli, namestnik glavnega tajnika fašistične stranke ministra Serera.

Pred mestno hišo sta se ustavila dva avtomobila.

Dr. Pavelič v Zagrebu

Zagrebski radio sporoča, da je prišel poglavnik dr. Ante Pavelič v Zagreb. Nocoj bo imel v radiu govor, v katerem bo sporočil Hrvatoma važne novice.

General Simović v Atenah

Budimpešta, 15. aprila. Madžarski listi pišejo, da srbskega odpora takorekoč več ni. Srbske čete so popolnoma ločene med seboj in tudi četniško vojskovanje v gorah ne bo moglo dolgo trajati.

Po poročilih iz Ankare je general Simović v Atenah in se pripravlja za odhod v Moskvo. (Stefani.)

Rdeči križ posreduje glede pogrešancev

Vodstvo ljubljanskega Rdečega križa je organiziralo posebno oddelke za posredovanje med ranjenci, ujetniki in pogrešanci na eni strani in njihovimi svojci na drugi strani.

Ljubljanski Rdeči križ, ki si je pripravil vse potrebno za prvo pomoč ranjenecem v Slajmerjevem domu in ki je bil pripravljen za pomoč v dokaj večjem obsegu, ima trenutno v domu le manjše število ranjencev, med njimi nekaj teže ranjenih.

Posebni oddelke za posredovanje, na katerega naj se obračajo vsi, ki žele kakršnekoli informacije o svojcih, posluje na Gosposvet-ski cesti št. 2-II. in ima uradne ure od 10 do 12 dopoldne.

začele z razbijanjem grške fronte, dasi so bile njihove sile manjše od sovražnih. To gibanje se je razvilo silno hitro in na naši strani ni povzročilo občutnih izgub. Potem ko so prebile prve ovire na gorah v višini približno 2000 m, so naše čete napadle zadnje postojanke. Medtem so čete, ki so vdrle v pokrajino jezer, začele s čiščenjem, da bi tako omogočile našim hitrim kolonom prehod skozi jugoslovansko ozemlje, da bi se tako zaključilo obkoljevanje, ki naj ogroža desno krilo sovražnih postojank ter zaključi zasedbo Korče. Ta začetni razvoj se bo sedaj naravno nadaljeval. Kolone, ki so zasedle Korčo napredujejo proti novim alijem. Razdejanje mostu v Beratu je huda težava za grško poveljstvo, kajti čež ta most je bila edina rešilna pot za čete in vozila.

Angleške čete pripravljene za odhod iz Grčije

Rim, 15. aprila. Stefani. »Popolo di Roma« poroča o novicah, ki prihajajo iz Grčije, da so angleške čete že pripravljene za vkrcanje na ladje, da zapuste za vedno grško ozemlje.

Budimpešta, 15. apr. Stefani. Dnevnik »Nape« poroča, da so se angleške čete že začele vkrcavati za odhod iz Grčije. Če bo to potrjeno, tedaj bo ta novica katastrofalno vplivala na grško razpoloženje pa tudi na stališče Turčije.

mobila. Iz prvega je izstopil italijanski doslojanstvenik. Pod arkadami in v avli ga je pričakovalo mestno uradništvo in delavstvo z direktorjem mestnih uradov g. Fr. Jancigajem, ki ga je pozdravil v imenu mestnih uradov. Nato je pristopil župan mesta Ljubljane in ga pozdravil v slovenskem jeziku:

»Pozdravljam Vas kot župana mesta Ljubljane v imenu mesta in meščanstva z željo, da boste dobrohotni našemu prebivalstvu.«

Nato je ponovil svoj pozdrav tudi v italijanskem jeziku.

Za pozdrav se je dostojanstvenik zahvalil in zagotovil, da bo okupacijska oblast postopala obzirno, dobrohotno in pravično. Pričakuje pa tudi, da se bo prebivalstvo obnašalo dostojno in lojalno do italijanskih okupacijskih oblasti in organov in da bo pokazalo enako spoštljivost, kakršno so tukajšnje oblasti pokazale ob sprejemu.

Po končanem pozdravu mu je župan predstavil zastopnike mestnega uradništva, uslužbenstva in delavstva. Dostojanstvenik je vsakemu stisnil roko, pri zastopniku delavstva pa je rekel: »Vi ste gotovo zastopnik delavstva.«

Župan ga je nato peljal po stopnišču v svojo sobo. G. Grazioli se je posebno zanimal, kako je poskrbljeno za prehrano prebivalstva in župan mu je orisal dejansko stanje, nakar je g. Grazioli zagotovil vso svojo pomoč.

Po kratkem razgovoru mu je g. župan pokazal mestno zbornico, ki si jo je z velikim zanimanjem ogledal in občudoval, nato se je poslovil od vsega uradništva in do vsakega pokazal izredno ljubeznjivost.

Gospod župan ga je spremljal do arkad, kjer ga je čakalo italijansko spremstvo. Vidno zadovoljen s svojim obiskom se je visoki dostojanstvenik odpeljal.

Med svojim ogledom poslopja je pokazal veliko zanimanje za posamezna umetniška dela, ki jih je v poslopju vse polno.

Stališče Madžarske

Budimpešta, 15. aprila. Radio Roma. MTI omenja izjavo sovjetske vlade, ki ne odobrava nastopa madžarskega orožja v Jugoslaviji. MTI pravi, da je tega kriva belgrajska vlada, ki je s pučem prišla na oblast in izzvala napad Srbov proti Madžarski, ko je ukazala svojim četam, da naj prekoračijo madžarsko mejo. Neodvisna Hrvatska je napravila konec jugoslovanski državi in tako so prenehale tudi obveze madžarske vlade, ki je morala prevzeti obrambo Madžarov, ki so bili po svetovni vojni priključeni Jugoslaviji.

Carigrad izpraznjen

Carigrad, 15. aprila. Stefani. Civilno prebivalstvo je začelo zapuščati Carigrad. Računajo, da je že nad 100.000 oseb zapustilo Carigrad. Te dni so imeli vaje za protiletalsko obrambo in za obrambo proti padalcem.

Izjava o Grönlandiji

Berlin, 15. aprila. Stefani. Nemško zunanje ministrstvo bo v kratkem objavilo izjavo o Grönlandiji. Nemška vlada bo pojasnila svoje stališče o tej novi kršitvi mednarodnega prava, za katero je odgovoren samo Roosevelt, ko je vzel spod zaščito deželo, ki ni last Zdrženih držav in ki je danska vlada nikakor ni nameravala prepustiti skrbi ameriške vlade.

(To poročilo je v zvezi s tem, da so te dni Zdržene države anektirale Grönlandijo, ki je bila danska posest.)

Prepovedano točiti alkoholne pijače!

Policijska uprava v Ljubljani prepoveduje do nadaljnjega vsako točenje alkoholnih pijač v Ljubljani

Velika noč v svobodni Hrvatski državi

Na veliki četrti se je Hrvatska oklicala za svobodno državo pod vodstvom vstaškega voditelja dr. Ante Pavelića. Poveljstvo hrvatske narodne vojske je prevzel general Slavko Kvaternik, kateri je po radiu izdal oklice vsemu hrvatskemu narodu, ki ga pozivlje, naj se drži reda in mira ter naj hrvatski vojniki ter častniki nemudoma stopijo v vrste hrvatske narodne vojske.

Na veliko soboto so izšli zagrebški listi, zlasti dosedanje Mačkovo glasilo »Hrvatski Dnevnik« ter novi dnevnik »Hrvatski narod«, ki je pravo glasilo vstaškega gibanja. Vstaški vodja dr. Pavelić je imenoval za svojega poverjenika za notranje zadeve nekdanjega narodnega poslanca dr. Milovana Zaniča, kateri je na veliki petek izdal naredbi o prisegi zvestobe hrvatski državi, general Kvaternik pa je izdal zakon o ustanovitvi vojske in mornarice Hrvatske države. Po tem zakonu ne sme vojske službe na ozemlju Hrvatske poslej nihče drugi več opravljati, kakor le hrvatski državljani, kateri morajo takoj prisesti zvestobo Hrvatski. Vsem drugim pa je vsakršno vojaško delovanje na Hrvatskem prepovedano. Kdor se po tem ne bo ravnal, bo kaznovan brez ozira na dosedanja določila.

Kako je bila razglašena Hrvatska država

Hrvatski Dnevnik poroča o teh zgodovinskih dogodkih med drugim takole:

»Tisti, ki je na dan ustanovitve neodvisne hrvatske države bil v vojski v Zagrebu, ne bo tako naglo pozabil tistih trenutkov, preden je bila hrvatska država razglašena. Ze okoli dveh popoldne so v štatu IV. armadne oblasti začeli častniki sežigati arhive. Okoli dveh popoldne so komandirji posameznih čet v Zagrebu dobili nalog, naj došle rezerviste oblečejo v nove obleke ter jih nato po možnosti takoj pošljejo proti Banjaloki. Zanimivo je, da hrvatskim vojakom niso dali orožja, kakor da bi bili naprej slutili, da bi to orožje utegnili biti porabljeno zoper večerajšnje oblastnike. V stalni vojaški bolnišnici IV. armadne oblasti v bolničarski čet je komandir okoli 3 popoldne telefonsko neprimerno dobival povelja, toda možno ni smelo blizu. Hrvati so stali ob strani, med tem ko so Srbi z orožjem v roki pazili na Hrvate. Okoli pol ali tričetrt na štiri popoldne pa so po Vlaški ulici zagrmeli klic: »Živio dr. Ante Pavelić, živela nemška vojska!«

Med vojaštvom je nastala zmeda. V hipu se je bliskovito po Zagrebu razširila novica, da so nemški tanki že v Zagrebu. Hrvatski vojniki so pometali od sebe kajke ter se začeli krasiti s hrvatskimi zastavami. Srbi pa še niso razumeli zgodovinskih dogodkov ter so z naplerjenimi puškami krcili hrvatske vojske. Temu je napravil konec neki general, ki je z močnim glasom zaklical: »Življa neodvisna hrvatska država!«

Začelo se je klicanje. Tistih trenutkov, ki so jih doživljali hrvatski vojniki, gotovo nihče ne bo več pozabil. Srbi so bili v hipu razoroženi, hrvatski vojniki, poklicanci in kadrovi, pa so hiteli v mesto. Na ulicah je navdušeno meščanstvo klicalo hrvatski vojski, poglavniku dr. Paveliću ter poveljniku oborožene sile generalu Slavku Kvaterniku... Še dolgo v noč so se pomikali po mestu sprevidi hrvatskih vojakov, ki so končno doživeli pričakovano svobodno hrvatsko državo.

General Slavko Kvaternik prevzel bansko oblast

Na veliki četrti v mraku je prišel v banske dvore, kjer je prevzel oblast hrvatski vojaški poveljnik general Slavko Kvaternik. Pod hrvatsko zastavo je nagovoril svoje pristaje ter dejal: »Zdaj vidim tudi tiste, ki jih do danes nisem mogel videti. Oddahnil sem se, ko vidim zbrane svoje prijatelje, ki so leta in leta z menoj sodelovali ter nosili glavo v torbi. Svoj govor je končal s klicem svobodni Hrvatski ter njenemu vodji dr. Paveliću.

Nato je general Slavko Kvaternik predstavil odposlanca voditelja Nemčije, rekoč: »Poleg mene stoji odposlanec voditelja velike Nemčije. Njemu se imamo mnogo zahvaliti, da je osvoboditev Hrvatske prešla brez krvi. Zato zaključimo: Živel vodja Nemčije Hitler!«

Odposlanec vodje Nemčije pa je spregovoril: »Tovariši! Ze večkrat sem prebival tukaj. Vedno pa tiho in brez šuma. Pred osmimi dnevi sem spet

prišel semkaj, da sklenemo, da se bomo skupno zavzeli za vašo svobodo v duhu našega večnega tovarštva. Danes preživljamo najlepši dan svojega življenja, ko sem poleg, ko se rodi svobodna Hrvatska. Sodim, da smo s tem praktičnim nastopom, ko smo te dni stali ob vaši strani, pokazali, da vi spadate k nam, mi pa k vam. Zato sklepam svoj govor z besedami: »Tukaj se počutim kakor doma.«

Nato je novi poverjenik za pravosodje dr. Zanič pozval navzočne, naj prisedejo hrvatski zastavi, nakar je general Kvaternik prevzel posle v banskih dvorih. Potem je general Kvaternik obiskal v hotelu Dubrovniku poveljnika nemške vojske generala Kühna, se mu zahvalil za pomoč ter ga prosil, naj to zahvalo izreče tudi vodji Hitlerju. Nemški general Kühn se je generalu Kvaterniku zahvalil za lepe besede ter ga zagotovil, da bo krepko podpiral prizadevanja neodvisne Hrvatske države.

Veliki petek ob pol dvanajstih so hrvatski mestni nameštenci prisegli zvestobo Hrvatski državi v roke novega zagrebškega župana dr. Josipa Dumandžića. Prejšnji župan je z vsemi svetovalci bil razrešen.

Spremembe v hrvatski upravi

Poverjenik za notranje zadeve dr. Zanič je takoj 11. t. m. razglasil, da poslej velja na Hrvatskem letni čas. Od 12. aprila popoldne naj se na vseh urah kazalci pomaknejo za eno uro naprej.

Na veliki četrti ob petih popoldne je odposlanec hrvatske vojske prevzel hrvatsko železniško upravo. Novi ravnatelj je vstaš Josip Marković, njegov pomočnik pa inž. Marijan Smojver, dosedanjí načelnik strojnega oddelka. Premenjeni so tudi postajni načelniki na glavnem in savaškem kolodvoru v Zagrebu.

Hrvatsko železniško ministrstvo

Josip Marković je izdal 11. aprila razglas, kjer razglasa, da je bilo tega dne ustanovljeno samostojno prometno ministrstvo svobodne Hrvatske države. Navaja tudi imena oddelčnih načelnikov.

Spremembe pri »Hrvatskem Dnevniku«

Sobotni »Hrvatski Dnevnik« prinaša tole sporočilo od 11. aprila: »Z odlokom dr. Zaniča je imenovan za državnega poverjenika pri »Hrvatskem Dnevniku« g. prof. Tias Mortidžija. Poverjenik je danes jutraj ob 8 sprejel dolžnost ter takoj razrešil dolžnosti dosedanjega glavnega urednika g. dr. Iljo Jakovljevića. Za vršila dolžnosti glavnega urednika je postavil g. Antona Šendo, člana uredništva »Hrvatskega Dnevnika«. Istočasno je dr. Šendo imenoval za svojega namestnika v lastnosti državnega poverjenika pri »Hrvatskem Dnevniku«. Po nalogu državnega »presbiterja« je prepovedano izhajanje »Zagrebačkega lista«. Davi je državni poverjenik sprejel zastopnike konzorcija g. inž. Avgusta Košutića in dr. Josipa Reberskega ter ju poučil o položaju.

General Slavko Kvaternik je izdal oklice na hrvatske kmete ter jih pozivlje na sodelovanje: »Vi ste nosilci in čuvarji najvažnejših dobrin narodnih: krvi in hrvatske zemlje! Izšel je tudi oklice muslimanom. Muslimanski mufti v Zagrebu je že obiskal generala Slavka Kvaternika ter ga zagotovil lojalnosti hrvatskih muslimanov.

Kakšna bo nova Hrvatska

Hrvatski Dnevnik prinaša na veliko soboto dolg članek poleg uvodnika o velikem dnevu, ki ga je doživelo hrvatsko. Med drugim pravi: »Včeraj je bila v Zagrebu razglašena neodvisna hrvatska država. Natančno povedano: dne 10. aprila leta 1941 je bila Hrvatska država obnovljena, obnovljeno kraljestvo Tomislava, Petra Krešimira in Zvonimira. Uresničen je ideal očeta dr. Ante Starčevića... Včeraj je bila razglašena Hrvatska država na vsem hrvatskem narodnem in zgodovinskem ozemlju. To pomeni, da je naša država razglašena ter obsega vse obširno področje srednje Evrope in Sredozemlja, kjer zdaj živi hrvatski narod katoliške in muslimanske vere, kjer so se v preteklosti razprostirale hrvatske državne oblasti. To so v zgodovinskem razvoju: Hrvatska jadransko-savska kneževina in kraljevina, pozneje pretežno banovina Hrvatska. 2. Srednjeveško hrvatsko-

bosansko kraljestvo. 3. Mala hrvatska država tisočletna svobodna dubrovaška republika. Ti trije hrvatski zgodovinski organizmi se danes končno združujejo v enotno hrvatsko državo na čelu in pod vodstvom vstaškega poglavika dr. Ante Pavelića.

Vstaško glasilo »Hrvatski Narod« piše:

Ta novi hrvatski dnevnik, ki ga je prejšnja vlada kot tednik zatrla, je zdaj izšel kot dnevnik, kateri slavi zmago velikohrvatske ideje ter vstaškega gibanja.

»Hrvatski Narod« na čelu lista naznanja, da bo poglavnik hrvatskih vstašev ter vodja hrvatskega naroda prišel kmalu v Zagreb, in sicer na čelu hrvatske vstaške vojske.

List poroča, da sta se stari vstaški borec dr. Branko Benzon ter dr. Andrija Artuković vrnila iz večletne emigracije v Zagreb.

Dr. Benzon je imenovan za opolnomočenega poslanika Hrvatske države v Nemčiji, dr. Artuković pa na Madžarskem.

V velikonocnem uvodniku vstaško glasilo tudi naglašja te-le misli:

»Velika noč, ki jo danes praznujemo v polni svobodi v neodvisni Državi Hrvatski pod vodstvom Osvoboditelja Poglavnika dr. Ante Pavelića, bo začetek novega življenja, nove zgodovinske dobe in novega ustvarjanja v tistem pravcu, ki sta ga začrtala velika voditelja Hitler in Mussolini.«

Iz lista posnemljemo tudi novico, da je na dan razglašena neodvisna Hrvatska država v Crikvenici tragično umrl brat generala Slavka Kvaternika Peter Milutin Kvaternik.

Železniški promet deloma obnovljen

Te dni so zopet začeli voziti redni potniški vlaki v sicer omejenem številu, vendar v toliko, da je najnujnejšim potrebam potujočega občinstva zadosteno. Seveda ni bilo mogoče upostaviti vseh železniških zvez, ki jih je imela v mirni dobi Ljubljana. Pač pa vozijo vlaki na Gorenjsko, na Dolenjsko, na Vrhniko, v Kamnik in v smeri proti Stajerski do Zidanega mosta in naprej do Brežic. Tudi zveza Trebnje-Sevnica je v obratu.

Na Gorenjsko vozijo vlaki le do Otoč in do Tržiča, kakor tudi v obratni smeri. Na Dolenjsko so uspostavljene zveze do št. Janja, do Straže-Toplice, do Metlike, odnosno Črnomlja in do Kočevja. Od Zidanega mosta naprej proti Stajerski vlaki za sedaj ne vozijo. Prav tako ne vozijo vlaki od Brežic naprej v smeri proti Zagrebu.

Navajamo tudi številke vlakov, ki so vpisane na tabelah voznih redov na postajah in v žepnih voznih redih Pripominjamo, da številke vlakov pomenjajo prav tiste vlake, ki so v voznih redih s to številko označeni in da ti vlaki vozijo točno po redu, ki je v voznih redih označen. To se pravi, vlaki, ki so sedaj v prometu, vozijo točno po času, ki je označen v voznih redih.

Proga na Gorenjsko (do Otoč in do Tržiča).
Odhod iz Ljubljane: Vlak št. 920 ob 5.40; vlak št. 914 ob 11.30; vlak št. 924 ob 17.25. — Prihod v Ljubljano: Vlak št. 911 ob 8.00; vlak št. 927 ob 13.15; vlak št. 917 ob 20.33.

Proga Zidani most — Brežice:
Odhod iz Ljubljane: Vlak št. 615 ob 5.30; vlak št. 623 ob 13.30; vlak št. 637 ob 18.15. — Prihod v Ljubljano: Vlak št. 614 ob 7.19; vlak št. 620 ob 13.23; vlak št. 626 ob 21.57.

Proga proti Zalogu: (poleg vlakov, ki vozijo do Brežic):

Odhod iz Ljubljane: Vlak št. L 631 ob 10.25; vlak št. L 633 ob 12.20; vlak št. L 635 ob 14.20; vlak št. L 637 ob 19.20.

Prihod v Ljubljano: Vlak št. 630 ob 6.35; vlak št. L 632 ob 11.05; vlak št. L 634 ob 13.50; vlak št. 632 15.10; vlak št. L 636 ob 19.56.

Proga na Dolenjsko:
Odhod iz Ljubljane: Vlak št. 9221 ima zvezo preko Trebnja na Sevnico in zvezo od Straže-Toplice, odhaja iz Ljubljane ob 5.25 in vozi do Metlike. Vlak št. 9213 ima zvezo do

Italija priznala Hrvatsko državo

Nekje v Italiji, 15. aprila. Stefani: Dr. Ante Pavelić, predsednik narodne hrvatske vlade je poslal Duceju brzojavko, v kateri ga prosi, naj fašistična vlada prizna hrvatsko državo, ki bodo njene meje določene po hrvatski vladi v sporazumu z vlada državo osi. Duce je poslal naslednji odgovori:

»Sprejel sem vašo brzojavko, s katero me obveščate, da je bila razglašena neodvisna hrvatska država in prosite, da se naj prizna neodvisna Hrvatska od strani fašistične Italije. Z veliko zadovoljnostjo pozdravljam novo Hrvatsko, ki je dosegla svobodo, za katero je težila, danes, ko so države osi razdejevale umetno zgradbo Jugoslavije. Srečen sem, da vas obvestim, da je neodvisna država Hrvatska priznana po fašistični vladi, ki bo srečna, da se svobodno sporazume s hrvatsko narodno vlado za določitev meja nove države, kateri izreka italijanski narod najboljše želje.«

Tudi Nemčija priznala Hrvatsko državo

Berlin, 15. aprila. Predsednik hrvatske vlade dr. Ante Pavelić je vodjo Nemčije in nemško vlado obvestil, da je bila razglašena svobodna Hrvatska. Vodja Nemčije je dr. Paveliću brzojavno odgovoril, da je nemška vlada priznala neodvisno Hrvatsko, po želji pa bodo meje nove Hrvatske določene v sporazumu med hrvatsko vlado in državama osi.

Straže-Toplice in zvezo s Kočevjem, odhaja iz Ljubljane ob 7.50. Vlak št. 9215 ima zvezo s Kočevjem in s Stražo-Toplice ter vozi do Črnomlja. Odhaja iz Ljubljane ob 13.36. Vlak št. 2919 ima zvezo s Kočevjem in št. Janjem ter odhaja iz Ljubljane ob 18.50, vozi do Metlike.

Prihodi v Ljubljano: Vlak št. 9212 prihaja iz Novega mesta v Ljubljano ob 6.50, vlak št. 9214 prihaja iz Metlike in ima zvezo s Stražo-Toplicami, št. Janjem in Kočevjem in prihaja v Ljubljano ob 8.36. Vlak št. 9216 prihaja iz Metlike in ima zvezo s Stražo-Toplicami in Kočevjem, prihaja v Ljubljano ob 15.01. Vlak št. 9218 prihaja iz Črnomlja in ima zvezo s Stražo-Toplicami, Sevnico, št. Janjem in Kočevjem, prihaja v Ljubljano ob 20.21.

Proga proti Kamniku:

Odhodi iz Ljubljane: Vlak št. 8412 odhaja ob 5.26. Vlak št. 8416 odhaja ob 11.10. Vlak št. 8418 odhaja ob 13.40. Vlak št. 8422 odhaja ob 18.44.

Prihodi v Ljubljano: Vlak št. 8413 prihaja v Ljubljano ob 7.36. Vlak št. 8417 prihaja ob 13.15. Vlak št. 8421 prihaja ob 18.20. Vlak št. 8423 prihaja ob 21.00.

Proga proti Vrhniki:

Odhodi iz Ljubljane: Vlak št. 8032 odhaja ob 7.45. Vlak št. 8036 odhaja ob 14.00. Vlak št. 8038 odhaja ob 19.10.

Prihodi v Ljubljano: Iz Vrhnike prihaja vlak št. 8031 v Ljubljano ob 6.45. Vlak št. 8033 ob 12.52, vlak št. 8037 ob 17.44.

Avtobusni promet

Avtobusni promet je bil doslej vzpostavljen v smeri Kranj—Ljubljana in obratno.

Poziv!

V želji, da ugotovimo slovenske krvne žrtve v sedanji vojski, prosimo svoje čitatelje, da nam sporoče imena, kraj in datum padlih slovenskih ljudi, bodisi, da so padli kot vojniki na bojišču, bodisi da so postali žrtev letalskih napadov ali drugih vojnih dejanj.

Cenjenemu občinstvu sporočam, da sem preselil trgovino z ž.mo na sv. Petra cesto 17

Ž I M A

MILAN JAGER, predilnica za žimo, tvornica za predelavo surovin, Ljubljana

23 Jules Verne:

Lov na meteor

Edina oseba, ki je tak konec ni zadovoljil, je bil Evald de Schnak, odposlanec Grönlandije na mednarodni Konferenci. Nahajal se je tudi med potniki na Mosiku. Njegova dežela je imela postati najbogatejša država na svetu. Niti dovolj shramb ni imela, da bi spravila toliko trilijonov na varno.

Srečen narod, ki bi ne poznal več davkov in siromaštva! Modro skandinavsko plemo je obetalo, da bo razdelilo pridobljeno zlato zelo oprežno, tako da svetovni trg zaradi tega dotoka zlata ne bo preveliko trpel. Zlato, ki je z njim obisoval Jupiter lepo Dansko, če verjamejo mitološkim zgodbam, bi naj postalo vsem ljudem dobrina.

Gospod de Schnak je bil na ladji junak. Zvezdogleđa iz Westona sta se po svojih osebnostih izgubljala pred njim. Zato sta se ta dva človeka znašla v skupnem sovražstvu proti — topot predstavniku Grönlanda, ki jima ni hotel pustiti nikakega deleža, pa najsi bi bilo to samo ime odkritelja.

Pot iz Charlestona do grönlandске prestolice moramo ceniti na tri tisoč tri sto milj, torej več kot šest tisoč kilometrov. Vožnja je trajala petnajst dni in Mosik se je ustavil edino v Bostonu, kjer se je založil z ogljem. Hrane je imel s seboj za več mesecev, ker je bilo brezdomno, da bo na Grönlandiji tolik naval ljudi, da bi domačini zanje ne imeli dovolj hran.

Mosik je plul proti severu ob obali Zedinjenih držav. Ko je prešel rt Hatteras, najsevernejšo točko Severne Karoline, se je obrnil nekoliko proti zapadu.

Julija je bilo nebo nenavadno lepo po vseh vodah Atlantika in dokler je pihal zapadnik, je

parnik, zavarovan od obale, mirno drsel po morju. Le včasih je zavel močnejši veter, in takrat je morje zahtevalo svoje.

Zvezdogleđa sta tokrat prvič potovala po morju in sta bogato plačala svoj davek bogu Neptunu. Toda svojega potovanja navzle temu nista obžalovala.

Francis in Jane sta se okoristila z njuno morskó boleznijo, ki ju je zelo oslabila. Ona je nista imela. Zato sta izrabljala izgubljeni čas, medtem ko sta oče in stric ječala pod trdimi udarci neverne Amfitrite. Ločila sta se le, kadar je bilo treba streči bolnikoma. Ta posel sta si spretno razdelila. Jane je nudila uteho Forsyту, Francis pa je hrabil doktorja.

Ce je postalo morje mirnejše, sta Francis in Jane privedla zvezdogleđa iz kabin in ju posadila v pletene naslanjače, nedaleč drug od drugega. Ta razdalja pa se je vedno manjšala.

»Kako vam je?« je govorila Jane in popravljal Forsyту odejo.

»Zelo slabo,« je vzdihoval zvezdogleđ, ne da bi vedel s kom govori.

Francis je polagal doktorja na dobro pripravljeno vzglavje.

»Kako je, doktor?« je vpraševal ljubeznivo, kot da bi mu doktor nikoli ne bi prepovedal vstopa v hišo.

Oba zvezdogleđa sta bila na krovu po nekaj ur, ne da bi vedela, da sta v bližini. Mrivo sta poležavala in sta oživila le, kadar je šel mimo gospod de Schnak, odločno kot mlad mornar, ki se smeje burji in z dvignjeno glavo ki sanja zlate sanje in vidi vse v zlatu. Takrat sta zvezdogleđa oživila in mrmrala zaničljive besede.

»Plenilec meteorja!« je godrnjal Forsyту.

»Lopov meteorja!« je robantil Haddleson.

Gospod de Schnak se ni oziral na nju, delal se je, kot da ne ve, da sta sploh na ladji. Hodil

je okoli samozavestno, kot človek, ki ve, da bo našel v domovini več zlata kot bi ga potrebovali, da poplača državni dolg vsega sveta.

»Mosik« je med tem časom plul v dokaj ugodnih prilikah. Razen njega je bilo na poti še mnogo drugih parnikov, pluli so mimo Davisove ožine ali pa so se nahajali še na Atlantiku. »Mosik« v New Yorku ni obstal, plul je mimo in nadaljeval pot proti severovzhodu. Zjutraj 30. julija je obstal v glavnem mestu države Massachusetts. V enem dnevu je napolnil svoja skladišča z ogljem.

Mnogi potniki so navzle temu, da pot ni bila težavna, oboleli za morskó boleznijo. Pet ali šest se jih je tu izkrcalo in niso hoteli nadaljevati poti. Gospoda Forsyte in Haddleson gotovo nista bila med njimi. Prej bi izpustila dušo, če bi bilo treba, kot pa da bi se odrekla meteorju, ki je bil predmet vseh njihovih želja.

Prazne kabine so takoj zasedli novi potniki. Med njimi je bil tudi imeniten gospod, Cet Stanford. Po ločitvi pred dvema mesecema se je bil vrnil v Boston. Odrkel se je potovanja na Japonsko, ki ga je hotel napraviti pod vplivom napačnih ugotovitev westonskih zvezdogleđev in odpotoval v Kanado. Obiskal je mnoga kanadska mesta, med njimi Quebec, Toronto, Montreal, Ottawa. Ali je iskal pozabe? Ni bilo verjetno. Soproga sta se prej ljubila, potem pa sta se zasovražila. Ločila sta se na izvirni način. Vse je bilo odločno. Brezdomno se ne bosta nikoli več srečala in če bi se, bi se delala, kot da se ne poznata.

Stanford je bil v Torontu, ko je zvedel za važno vest gospoda Löwentala. Takoj je odpotoval na Grönlandsko. Če bi bil meteor padel tudi v najoddaljenejši predele Azije in Afrike, bi odšel tja. Meteor ga ni zanimal nič več kot da bo videl to, kar mnogo ljudi ne bo videlo. To ga je mikalo, da je odpotoval proti severnemu tečaju. S prvim brzovlakom se je odpeljal proti Quebecu in od tu preko ravnin Dominiona in Nove Anglije v Boston.

Cez osem in štirideset ur je »Mosik« odplul. Plul je, ne da bi izgubil kopno zemljo izpred oči, mimo Portsmoutha in Portlanda proti severu. Plul je tako ob obali, da je še imel zvezo z zračnimi brzojavnimi postajami, ki bi mu poročale novice o meteorju.

Zračne brzojavne postaje niso poročale ničesar, molčala je tudi postaja v Halifaxu, ko je »Mosik« plul mimo tega velikega pristanišča Nove Škotske.

Potniki so obžalovali, da zaliv Fundy med Novo Škotsko in Novim Brunswickom ni imel izhoda ne na vzhod ne na sever. Preživeli so strašno burjo, ki je trajala vse do otoka Brestona. — Mnogo potnikov je zbolelo, med vsemi bolniki pa sta se odlikovala Forsyte in Haddleson, čeprav sta jima Francis in Jane stregla kolikor sta mogla.

Kapitan »Mosika« je obžaloval, da so njegovi potniki zboleli. Zaplul je v zaliv Sv. Lovrenca, nato pa plul skozi morskó ožino Belle Isle na odprto morje, zavarovan od primorja Nove Zemlje. Ko pa so prešli Davisovo ožino, je postala vožnja mirnejša.

Dne 7. avgusta zjutraj se je pojavil na obzorju rt Konfort. Malo dalje na vzhodu je bilo videti Grönlandijo, obala je segala do rta Farewella, ki ga lomijo valovi Atlantika. S kakšno močjo, to dobro vedo hrabri ribiči na obrežjih Nove Zemlje in Islanda.

Na srečo ni bilo treba pluti ob vzhodni obali Grönlanda, ki je precej nedostopna. Nima ne luk ne nobenih zavetij za ladje in vanjo se zaganjajo ogromni valovi morja. Zavetje je moči najti le v fjordih in za otoki. Kadar pa ne piha južni veter, je vožnja tu mirna in prijetna.

Del Grönlandске, od rta Farewella pa do otoka Diska, je zavarovan v visokimi stenami, ki zadržujejo obalne vetrove. Zaradi njih je to primorje pozimi tudi manj natrpano s ledom, ki ga prinašajo polarne struje s Severnega morja.

Drobne novice

Kolodar

Sreda, 16. aprila: Benedikt Jožef Laber, spoznavalec; Bernardka Subiru, devica.
Četrtek, 17. aprila: Stefan, opat in ustanovitelj reda; Anice, papež in mučenec; Rudolf, mučenec.

Letopis

16. aprila 1812. leta se je rodil v Jažnju pri Tinjani v Istri dr. Debrila Juraj, škof in narodni dobrotnik. Študiral je v Pazinu in Karlovcu, po šestih razredih gimnazije je stopil v bogoslovje v Gorici in postal duhovnik. Nekaj časa je služboval kot kaplan, nato pa je odšel v Augustineum na Dunaj in postal po dveh letih doktor bogoslovja. Od leta 1849. je bil profesor bogoslovja v Trstu. V letih 1852-53., ko je vladala v Istri lakota, je velikodušno podpiral siromake. Leta 1857. je bil postavljen za škofa v Poreču in upravljal to mesto celih 17 let. Kot škof se je zavzel za vzgojo duhovništva, osnoval je štipendije za siromašne dijake in ekbrbel za šolstvo. Leta 1875. je prevzel vodstvo tržaške škofije. V oporoki je zapustil vse svoje premoženje v dobrodelne namene. V nabožni literaturi so znana posebno njegova škofovska pisma in molitvenik, ki ga ima skoraj vsaka istrska hiša. V rokopisu je pa ostala zgodovina vatikanskega cerkvenega zbora.

16. aprila 1879. leta je umrl v Ljubljani Peter Kozler, pravnik, geograf in politik. Študiral je v Ljubljani, nato pa v Padovi in Paviji v Italiji, na Dunaju pa je dovršil pravo. Služboval je v Rovinju, Labinu, Pazinu in Tolminu, nato v Gorici in Trstu. Po očetovi smrti je izstopil iz drž. službe in prevzel njegovo trgovino na Dunaju, kupil l. 1896. z brati in sestro Cekinov grad v Šiški. Kot gimnazijec je prišel v Ljubljani v krog Janeza Kersnika, kot jurist je obdeloval na Dunaju z Miklošičem, Jenkom, Cigaletom, Dolencem in Hladnikom in se živahno udeleževal v akademskem življenju. Leta 1848. je bil odbornik dunajske Slovenije in član Slovenskega društva v Ljubljani, podpisal je listino dunajskih Slovencev kranj. dežel. zboru in razglas, v katerem so predlagali tedanje kranjske deželne barve za slovensko narodno trobojnico. Lotil se je tudi publicističnega dela in zagovarjal povsod slovenski program. Leta 1861. je izšel po velikih zaprekah Kozlerjev zemljevid Slovenije — prvi naš zemljevid, — čeprav ga je dal v tisk že leta 1852. Zemljevid je imel veliko znanstveno in kulturno politično vrednost, kot prilogo je sestavil imenik mest, trgov in vasi. Več let je bil odbornik Slov. Matice. V kranjskem dežel. zboru je zastopal kot kandidat nar. stranke kmečke občine okrajev Kočevje, Ribnica in Vel. Lašče.

Barujte za uboge jetične bolnike! Podprite protijetično borbo bolnim v pomoč, sebi v korist! — Protituberkulozna zveza v Ljubljani. — Poštni ček. račun št. 15.531

— Spričevala II. državne moške realne gimnazije v Ljubljani dobe učenci v četrtek, dne 17. t. m. od 10—12 v pritličju realnega poslopja v Vegovi ulici. Ravnateljstvo.

— Drž. tehniška srednja šola v Ljubljani. Učenci in učenke vseh odsekov in oddelkov, ki žele prejeti letna izpričevala za šolsko leto 1940-41, naj oddajo ob dopoldnevih na šoli kolek za 20 din ter naj poravnajo vse svoje obveznosti napram šoli (povračilo knjig iz dijaške knjižnice itd.). Izpričevala se bodo izdajala od 21. aprila t. l. dalje.

— Novi papirni denar po 10, 20 in 50 din zakonito plačilno sredstvo. Dogodilo se je, da so stranke odklonile sprejem papirnega denarja po 10, 20 in 50 din, ki ga je Narodna banka v poslednjem času dala v promet. Z ozirom na to razglašata ban in Narodni svet za Slovenijo, da je novi papirni denar po 10, 20 in 50 din izdala Narodna banka in ga je smatrati kot zakonito plačilno sredstvo. Tako vsi državni in drugi uradi, kakor tudi zasebniki ga morajo sprejemati kot zakonito plačilno sredstvo.

— Nove orgle. Župnija Šmartin v Tuhinju je obhajala na Cvetno nedeljo, 6. t. m. slovesnost blagoslovitve novih orgel, ki jih je z znano spretnostjo mojstrsko izdelal g. Fr. Jenko, pri čemer je ohranil lepo staro omaro in še uporabne stare piščali. Blagoslov je ob asistenci petih duhovnikov opravil g. dekan in kanonik M. Rihar, poljudno razlago orgel pa je podal mekinjski župnik V. Cadež, katero razlago je nazorno na orglah sproti pojasnjeval g. p. Fr. Ačko. Orgle, ki štejejo 17 registrov, docela napolnijo akustično cerkev, kakor je to izpričal poskus tega dne, 2. njimi je župnijska cerkev veliko poštvalnost, saj se v teh izrednih časih s svojim župnikom in duh. svetnikom g. Janezom Opeka na čelu ni ustrašila stroškov 80.000 din, ki jih je domala že vse zbrala v ta namen.

— Zgodnja strela. Iz Polhovca gradca poročajo: Dnax 7. aprila 1941 popoldne ob pol 4. je udarila strela v znano podružnico sv. Lavrencija na Gori; užgala sicer ni, pač pa je razdrobila vse šipe, 30 po številu in nekaj razkopala tlak v zakristiji.

— Skrivnostna smrt mlade delavke. Te dni je pripeljal neki avtomobilist v ljubljansko bolnišnico 30-letno Irmo Šarčeva, delavko v Majdičevi tovarni v Jaršah pri Kamniku. Šarčeva je bila ustrljena v trebuh in je takoj po prevozu v bolnišnico izdihnila. Kdo jo je ustrelil, še ni dognano.

— Preprij v gostilni. V Vevčah je v neki gostilni na velikonočni ponedeljek proti večeru nastal preprij med fanti. Med prerekanjem in rvanjem je neki fant sunil Cirila Gašperlina z nožem v hrbet in ga tako hudo ranil, da so morali Gašperlina prepeljati v bolnišnico.

— Odpeljano kolo. 11. aprila ob 8 zvečer mi je bilo izpred trgovine Kolenc v Stožicah pri Ljubljani odpeljano novo moško kolo, znamke »Majesty«, evid. številka 207736/16, tovarniška številka 11.212. Kolo je modre barve s kromanimi obroči, pnevmatika »Michelin«, in ima dve luči. Če se je odpeljalo z njim kateri od vračajočih se vojakov, ga prosim, naj ima toliko poštenja, da mi pošlje naslov, kje lahko kolo dobim, ali pa mi vrne kolo na moj naslov, da tako urediva to zadevo brez kazenskega zasledovanja. Marjan Gmeiner, Stožice 110, Ježica p. Ljubljani

Ljubljana

Tudi na majhnem vrtiču rodi zemlja

Vsi vemo, da je slovensko ozemlje v poljskih pridelkih izredno pasivno, da pridelamo mnogo manj, kakor pa potrebujemo. Tega naj se zavedajo zlasti meščani, ki imajo okrog svojih hiš in vil morda okrasne vrtiče. Tudi na takih vrtičih lahko pridelamo marsikaj za kuhinjo. Ker smo še v zgodnji pomladi, nismo še nič zamudili. Imamo na izbiro vso mogočo zelenjavo, ki jo lahko sadimo, prav tako pa fižol in krompir. Ne pozabimo, da bo letos prišlo vsakomur v prid, če bo sam na svojem vrtičku kaj pridelal. Kdor se morda ne razume v to, naj povpraša pri sosedu ali pri znancih, pa mu bodo svetovali, kaj je za njegov vrt res najbolj primerno. Isto velja za vse naše podeželje, kjer naj vsi s skupno pomočjo obdelajo sleherno ped zemlje, ki je primerna za obdelavo.

Živilski trg po praznikih

Povelikonočni trg v Ljubljani v torek zjutraj ni bil nič posebnega. Iz okolice je prihitelo le bolj majhno število prodajalcev in prodajalk, pa tudi gospodinj ni bilo mnogo. Zelenjave — solate je primanjkovalo, poleg tega pa je bila draga, tako je bil na primer regrat, motovilec po 2 din merica. Mnogo je bilo naprodaj južnega sadja, pomaranč in limon. Pomaranče so bile po velikosti od 2—3 in pol din, limone pa večinoma po 3 za 2 din. Tudi suhih fig je bilo precej po starih cenah. Malo je bilo krompirja, ki so ga prodajali po 2 in 2 in pol din za kg.

Prav tako je hitro zmanjkalo jajc, ki so jih prodajali po 8, 9 in 10 za kovača. Razmeroma malo je bilo tudi kokoši, ki so jih gospodinjje kupile večinoma po 45 ali pa 50 din. Dobro pa je bil trg založen s kislim zeljem in kislo repo, kislo zelje je bilo po 4 din kg, kisla repa pa po 3 din za kg. Kmetje so pripeljali tudi dosti sadja — jabolk, ki so bila po kakovosti in vrsti od 8—14 din za kg. Precej je šlo semenskega fižola, ki je bil po 7—10 din liter. Najbolj hitro pa so gospodinjje izpraznile mesarske stojnice. Mesarji so po praznikih le malo klali in zato je bilo povsod v stojnicah na prodaj le malo govedine in teletine. Svinjskega mesa pa skoraj ni bilo.

Vsem trgovcem in obrtnikom!

Včeraj smo objavili razglas g. bana dr. Natičana, po katerem je najstrožje prepovedano vsako zvišanje cen. Vse cene morajo ostati iste, kakor so bile dne 15. marca 1941. Trgovine in obrti morajo redno posloovati dalje, kdor bi tega ne storil, bo kaznovan z visoko denarno globo, z zaporom in prisilnim bivanjem v določenem kraju. Obenem mu bo zaplenjeno vse blago in odvzeta koncesija. Trgovci in obrtniki smejo posameznim odjemalcem dajati samo toliko blaga, kolikor ga potrebujejo za sproti. To velja tudi za trafikante. Po raznih trafikah so namreč kupovali ljudje cigarete in tobak kar na debelo. Celo nekateri so se preskrbeli z velikimi množinami cigaret in tobaka, da bi ga pozneje prodajali za drag denar ali pa zamenjavali za razno blago. Zato nujno opozarjamo vse, naj se točno drže oblastvenih določil, ker bodo oblasti proti kršilec postopale z vso strogostjo.

1 Združenje trgovcev v Ljubljani n. opozarja članstvo po nalogu kr. banske uprave na strogo in striktno izvajanje navodil, objavljenih v današnjem dnevnem časopisju glede prepovedi zvišanja cen vsemu blagu. Poleg tega se morajo trgovski obrati brezpogojno odpirati in zapirati po določenih obstoječe naredbe, in sicer od trideset na 8. do 12. in od 14. do pol 19. ure. Vsi ceniki v trgovinah življenjskih potrebščin morajo biti označeni s cenami, ki so veljale za blago na dan 15. marca t. l. Ravnotako mora biti blago v izlozih označeno s cenami, ki so veljale na dan 15. marca t. l. Določila glede cen veljajo tudi za vse ostalo blago, zato se opozarjajo vsi trgovci ostalih strok, da cene blaga prilagodijo oni prodajni ceni, ki je veljala na dan 15. marca t. l. Kr. banska uprava opozarja, da kdor se ne bo držal zgornjih določil, ga bodo zadele vse posledice obstoječih predpisov o pobiljanju draginje z zaplenbo in zasega blaga ter zaporom in končno bo oblast kršiteljem obstoječih določil obratovalnice zaprla in slednjič proti njim uporabila določila o prisilnem bivanju.

1 Za potovanje ni treba nobenih izkaznic. V pisarnah uprave policije se oglašajo številni ljudje, ki prosijo, naj jim policija izda dovoljenja za potovanje v razne kraje izven Ljubljane. Uprava policije takih dovoljenj ne izdaja več, ker lahko vsakdo potuje brez izkaznic, kamor more in mora.

1 Šola Glasbene Matice prične danes v sredo, 16. t. m. po velikonočnih počitnicah zopet z rednim poukom. Gojenci naj se zbero ob pol 11 pri svojih učiteljih zaradi ureditve urnika. Ravnateljstvo.

1 Zrtve živčne bolezni. Upokojena učiteljica gdč. Zofija Okornova je že delj časa kazala znake umobolnosti. Te dni so ljudje Okornovo pogrešili. Ze od 10. aprila je ni nihče videl. Ljudje so opozorili na to policijskega stražnika, ki je s silo odprl vrata stanovanja in našel Okornovo obeseno v spalnici.

1 Pisarniški praktikant, samec, srednje starosti, pri najboljših močeh, s popolnim znanjem angleškega in nemškega jezika, z večletnimi študijami v tujini, išče primernega mesta pisarniškega praktikanta, sluga, kočijaža ali kaj podobnega, proti mali plači. Naslov v upravi »Slovenec« pod »Come 338«.

1 Zatekla se je papigica. Lastnik naj se zgleda na Sv. Petra cesti 10-1.

1 Izgubljena je bila 8. t. m. na poti od Karlovskega mosta do kolodvora težka svilnata ovratna ruta. Je drag spomin. Najditelj, ki sporoči ali jo prinese na naslov Hradeckega c. 5 (Porenta), dobi nagrado.

1 Ukradena aktovka. V četrtek, ob 10 zvečer mi je bila iz vagona tovrnega vlaka med

drugim ukradena aktovka s skriptami ter nahrbtnik, v katerem je bil tudi indeks na ime Stravs Aleksij. Kdor kaj ve o tem, ali prinese indeks vratarju na univerzi, dobi nagrado.

Gledališče

Drama: Petek, 18. aprila: »Romeo in Julija«. Jubilejna predstava. Izven. Cene od 14 din navzdol. Začetek ob 5 popoldne.

Opera: Sobota, 19. aprila: »Ples v maskah«. Red B. Začetek ob 5 popoldne.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; Ramor, Miklošičeva cesta 20; mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Mali oglasi

V malih oglaševanjih vsaka beseda 1 din; zastavljanjski oglaševanja 1 din. Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaševanje 15 din. Mali oglaševanja se plačujejo takoj pri naročilu. Pri oglaševanju reklamnega sadja se računajo enakovredna, 3 mm visoka osilina vrstice po 1 din. Za plačane odgovore glede malih oglaševanj treba priložiti suamko.

Službe

Iščejo:

Absolventka

dvorazredne trgovske šole išče primerno zaposlitev. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Poštena« št. 5017.

Visokošolec

išče popoldansko službo v pisarni. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Visokošolec« št. 4995.

Trezen in pošten fant

išče službo hišnika ali sluga. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4991.

Službe

Dobe:

Krojaškega pomočnika

prvovrstnega, za veliko delo, sprejme takoj Franc Avšič, Ljubljana, Komenškega ulica 36.

Prodamo

Prazne zaboje

večjo količino, prodam. — Karl Prelog, Ljubljana.

Prodaj

zaradi smrti moža vse čevlarsko orodje ter dva stroja. — Angela Dolinar, Pustal št. 40, Škofja Loka

Razno

Monograme za robce

in perilo, gumb, gumbice, entel, ažu, predstik izvršimo takoj. Tamburiranje oblek, vezanje perila.

Matek & Mikeš
Ljubljana, Františkanska ulica nasproti hotela Union

Pohištvo

Moderno spalnico

jedilnico, krasna orehova korenina, in kuhinjo — prodaja A. Cimerman, mizarstvo, Dev. Mar. v Polju št. 111.

Kupimo

VSAKOVRSNO

ZLATO

SREBRO - PLATINO

BRILJANTE

ŠMARAGDE SAFIRJE RUBINE

BIJERE ITO STARIŠKE

NAKITE TER UMETNINE

PO NAJVIŠJIH CENAH

STARA TVRDKA

JOS EBERLE

LJUBLJANA, TYRŠEVA 2

HOTEL SLOH

Sadje

Fige

za šganjeku, po najnižji ceni oddaja tvrdka Ivan Jelačin, Ljubljana, telefon 26-07.

Živali

Psa voljaka

dve leti starega, prodam proti mali odškodnini. — Šorn, Tovarniška 4.

Posedstva

»REALITETA«

posestna posredovalnica

v Ljubljani je samo

v PREŠERNOVI ULICI 54

Nasproti glavne pošte

Telefon 44-2

Prodajmo

večjo njivo - stavbišče po 60 din, in dve stavbni parceli po 170 din. — Vse parcele ležijo ob Tyrševi cesti.

Kupimo

vsako hiao od dvestotino do pet milijonov din.

Kupimo

njive na periferiji mesta in v bližnji okolici.

Iščemo v najem

njive in travnike za večletno obdelovanje v mestu in okolici.

Ponudite takoj!

Posestna posredovalnica v Prešernovi ulici.

»REALITETA«

Parcelo 600 m²

v St. Vidu, ob glavni cesti, prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 5014.

U najem

Oddajo:

Gostilno

oddam v najem. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 4999.

Sobe

Oddajo:

Zastoj oddam

prazno sobico pošten ženski, ki bi pomagala ženski dela. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 5015.

Stroji

STROJNO PODJETJE

ING. BORŠTNAR

LJUBLJANA, IV. JERNEJA ST. 18

IZDELUJE

VODNE

TURBINE

ZAGE, MLINE, TRANSMISIJE, DVIGALA ITD.

Poizvedbe

500 din nagrade plačam

za rekvirirani osebni avto škoda, kdor mi poizve, kje se nahaja ali vrne. Avto ima evidenčno št. 3836. — Nahajal se je v Smartnem pri Litiji in Mirni na Dolenjskem. — Foto Jug, Kranj.

1000 din nagrade

dobi, kdor prvi sporoči, kje se nahaja motorno kolo znamke »Horex« 350 ccm. Reg. št. 2-4793, št. 10. aprila podporačnik Vukovič civilistu na cesti Borovnica - Podpeč - Ig. — Sporočiti na naslov: Fr. Pirnat, Brod 14, St. Vid nad Ljubljano.

Prošnja

Če se je vrnil kdo od slovenskih vojakov, ki so od 1. do 12. aprila služili na italijanski pri Prijedoru v Bosni, ga lepo prosim, naj se osebno ali pismeno zgleda pri meni: Profesor Škerj Ivan, Ljubljana, Miklošičeva 22 b.

F. S. Finžgar

Pod svobodnim soncem

Povest davnih dedov

101.



102.



103.



104.



Grazia Deledda:

Marianna Sirca

Sardinska povest:

»Ne moreš postati ljubosumen, kajti Marianna ni ženska zato.«

S kretinjo, ki naj bi žugala, a v resnici izražala začetnje in zamero, je Simone naglo povsili glavo in jo zopet dvignil.

»Kakor me Bog čuva, a ti Costantino Moro me hočeš danes že zgodaj jeziti. Dobro, a končajva, ker imam resnejše reči v mislih. Ni več čas pesnikovanja in poezije. Povej mi, kako je bilo.«

»Imam malo za povedati. Iskal sem jo torej v Soteski. Našel sem jo mirno, sedečo pod hrastom na ravni. Ko me je zagledala, se je razveselila. Pozneje je vse razumela in se pomirila... Bila je mirna kot mrlje.«

»In kaj je končno rekla? To hočem vedeti! Costantino se je obotavljal. Pred očmi je imel tisto, kar ti se lahko zgodilo. Imel je vtis, da stoji pred kupom strnišča z vžgalico v roki; zadostovala bi iskra, da bi vzplapolal požar.«

Istočasno pa je mislil, da je neobhodno potrebno, da pove Simonu resnico. Bilo je potrebno in koristno, kajti požar je često koristen.

Sicer se je Simone srdil čimdalje bolj. Občutil je, da mu tovariš skriva resnico in da stopa predenj kot gospodar.

»Dobro, govori berač! Tu sem in čakam!«

»Kako nestren! Zakaj nisi vstopil takoj, ko si me videl, da sem se vrnil! Bil si tam gori.«

»Da, bil sem tam gori. A kaj te briga to? Nisem dolžan dajati ti odgovor za tvoja dejanja.«

»Pač pa Bantinu Fera!«

»Da, Bantinu Fera, kajti on je mož in ni berač kot ti.«

»Torej, poslušaj me! Pošlji k Marianni Bantine Fera in on naj ti prinese odgovor.«

»Ah, ti me jezíš? Dovolj!« je vpil Simone in

zgrabil živ ogorek, da bi ga vrgel vanj. »Če si na Bantine Fera ljubosumen, dobro, govori! Bova pozneje. Sedaj imava drug račun...«

»Ne, nimava drugega računa,« je rekel Costantino v živo zadet. Bantine Fera in Marianna Sirca sta roki svojega križa, Simone, in tvorila isti račun. On je demon, ki te hoče odtrgati od nje...«

»Pa če si bil ti prvi, ki si mi svetloval, naj ji ne sledim, naj zaradi nje ne izgubim glave.«

»In zakaj me nisi tistokrat poslušal? O, ti vrati! Mene, ki sem imel dober namen, si me zasramoval; vrnil si se k njej, da si ji obljubil, kar je želela: da jo poročiš. In ti si zakrivil, da je ona svojo skrivnost vsem izdala. Izpostavil si jo zasledovanju, zasmehovanju in splošnemu psovstvu. Skrbel si, da so se poti k njej zaprle, a le zato, da bi ostala sama s teboj. In ko je bila sama s teboj, si jo zapustil brez besed iz enostavnega razloga, ker ti je prepotentni zločinec rekel, da je sramotno ljubiti žensko in ostati z njo.«

Da, da, zapustil si jo, ne da bi ji rekel niti besedice, kajti dolgo je že, odkar si jo zapustil z mislijo. Ona si je predstavljala, da je še vedno s teboj, a sama je bila in ti si hitel s tvojim tovarišem, da si delal zlo... Nisi imel niti toliko poguma, da bi ji šel povedati resnico. Tako je! In poslal si mene, kot se pošilja hlapca, kot poslanca, ki kazni ne prestane. A sedaj ti bom povedal...«

Povedal mu je besedo za besedo, kar je naročil Sebastiano, a se je obotavljal ponoviti, kar mu je rekla Marianna.

Simone je z ogorkom v roki poslušal ves osupel. V njegovih črnih očeh se je lesketalo sovraštvo; bilo je sovraštvo za vse: za Sebastiana, ki mu je bil indiferenten, za Marianno, ki je vzbudila v njem ljubezen, za Bantine Fera, ki ga je odtrgal od nje, in za Costantina, ki mu je povedal resnico. Prevzela ga je neugnana besnost; v njem se je vznemirjala divja zver.

»Molči, mrtva lisica! Ali se ne sramuješ, da jim nisi opral obraza v njih lastni krvi? Ne govori več! Ti ne veš, kaj si!«

»Ti si tisti, ki ne veš, kaj delaš in kaj si,« je Costantino mirno rekel in nepremično čakal na naskok. »Reveček si. Smiliš se mi.«

Simone je skočil z ogorkom v roki, ki je sličil goreči sekiri.

»Molči, sicer ti zapečatim usta s tem!«

»Le dotakni se me! Če se me dotakneš, ti ponovim besedo, ki mi jo je Marianna naročila, naj ti jo sporočim!«

Simone je tedaj skočil in ga je udaril z ogorkom zadober v glavo. Costantino je z običajno kretinjo nagnil glavo in segel z roko po kapi, ki je dišala po sezganem; zdela se je, da so od njegovih las odletavale iskre. Ni kričal, ni se dvignil in niti ni dvignil oči, ki so bile polne solz, ko je rekel:

»Podleži!«

Simone je zakričal in tekel z ogorkom iz jame, kot da bi hotel zapaliti ves svet.

XIII.

Proti poldnevju se je vreme spremenilo. Ozračje je bilo živo in skoraj mrlo.

Zopet v pričakovanju je stala Marianna tik ognja, kot v svoji hiši v Muoro v dolgih zimskih dneh. Znova se ji je zdela, da so bile vse le sanje: Costantinov obisk, Simonovo sporočilo in smešno Sebastianovo žuganje.

A ko se je stresla in dvignila oči k oknu, skozi katero je videla vrhove dreves, ki jih je vznemirjal veter, se ji je zdela, da je Costantino s svojim obiskom rušil spomladansko tišino in da je ostavil v koči in zunaj nje ter vsenaokoli mučnim nemir.

Toda bolje je tako; bolje je živeti v temni bolesti kot v poniževalni negotovosti in v brezuspešnem čakanju.

Sklenila je, da se še tisti dan vrne v Muoro. A kmalu popoldne, ko je konj, že osedlan, nestrpo čakal pod hrastom ravnine, se je preteče vreme poslabšalo. Začelo je deževati. Veter se je z neprestanim bučanjem zaganjal v gozd.

Ko je oče spravil konja na varno, je vstopil in skrivaj opazoval Marianno. Njegova pogumna hčerka je bila mirna in razumel je, da je drame konec in nevarnost odstranjena. In vendar ni bil zadovoljen, a ni vedel zakaj. Svojo tibo hčerko je oboževal več kot kdaj prej, a zadovoljen ni bil. Rad bi jo videl jokati. Stopil je k oknu in z rokami na hrstu je opazoval grdo vreme; ker ni mogel ničesar ukreniti zoper vihar, je bil otožen. Nato je žival svojo usnjato torbico za tobak, potem je ostrgal parkelj teleta, da napravi iz njega žlico. Vsakotoliko je dvignil glavo in gledal ven, kjer je vse obzorje tvorilo edini valovit oblak. Na travniku, ki ga je pokrivala voda, je veter majal travo zdaj sem zdaj tja; zdela se je, da se trese tudi zemlja.

Tudi Marianna se je končno stresla. Zdela se ji je, da sliči med bučanjem viharja korak, a njeno srce ni hotelo utripati v istem tempu. Zardela je. Najprej je zardela zaradi nemira in nato, ker se je sramovala svojega nemira. Svoje srce bi rada vzela v pest in ga zmečkala in stisnila iz njega živo kri. A še nadalje je slišala stopinje in dvignila se je na prste, da bi videla bolje.

Oče je takoj opazil nemir svoje hčerke.

»Ne vznemirjaj se zaradi vremena,« je rekel boječe. »Ne bo trajalo dolgo. In nikar ne misli, da boš potovala v takem. Poslušaj njega, ki ti želi dobro.«

Marianna ga ni poslušala; še vedno je slišala korak in zdela se ji je, da hodi nekdo po njeni glavi in tolče neprestano s peto ob njo.

Oče ji je končno odstopil prostor ob oknu. Ko je hlapec spravil živino na varno, je vstopil tudi on in se usedel k ognju. Voda, ki je kapala od obleke, je tvorila na tleh okoli njega moker obroč; in ker se je obleka sušila na njem, se je dvigala od nje vlaga ter ovila vso njegovo podobo. Nekaj časa se ni slišalo nič drugega kot hreščenje vetra in dežja. Nihče ni govoril, toda od časa do časa sta se moža spogledala in se nato ozrla v Marianno. Vsi so imeli občutek, kot da bi nekoga pričakovali.

Koliko prostora potrebujejo živali

Kurniki morajo biti sončni

Majhni kurniki naj bodo zgrajeni v četverkotni obliki, da se pozimi izgublja čim manj toplote večji kurniki pa naj bodo bolj široki kot globoki, tako da lahko sočni žarki prodrejo do zadnjega kota v kletki. Kurnik za 30 do 40 kokoši bo torej približno vsaj štiri metre širok, pa samo tri metre visok. Čim več svetlobe in sončnih žarkov lahko prodre v notranjost kurjih kletk, tem več jaje bodo kokoši nanesele. Prej so delali na kurnikih majhna okna. Sedaj je to drugače. Okna morajo biti čim večja. Površina okna naj ima 20 do 25% površine dna kurje kletke ter 35 do 40% površine kletkega pročelja. Da bi se čim bolj izkoristilo zimsko sonce, naj segajo okna do višine 50 cm nad zemljo in naj segajo čim višje pod streho. Zato naj bodo kurniki na sprednji strani višji, kakor na zadnji strani. Če znaša prednja višina 2,25 m, naj bo zadnja 1,75 m.

Prostor za spanje

Prostor, kamor dajemo kokoši spat, pregradimo s palicami. Palice, kamor sedajo kokoši, kadar gredo spat, naj bodo približno en meter nad vznožjem in vse v isti višini, ker bodo sicer vse kokoši hotele zasesti najvišja mesta. Razdalja med posameznimi palicami in od stene naj bo približno tako velika, da se kokoši ne bodo dotikale druga druge, torej najmanj 40 cm. Za vsako kokoš se

pribite povprek, tako da lahko hodijo po njih kokoši gori in doli kakor po lestvi. Druga od druge naj bodo oddaljene 10 do 15 cm. Tudi za vhod na tisto mesto, kjer kokoši ležejo jaja, so priporočljive take lestve. Kadar kokoš leže jajca, mora vladati okoli nje mir. Deska za gnezda naj bo 30 do 40 cm široka, gnezda 30 cm široka in 40 cm globoka. Navadno zadošča eno gnezdo za 2 do 4 kokoši. Dobro je imeti čim več gnezd. Enostavna gnezda se naredi s tremi ali štirimi opekami, ki se postavijo kje ob robu, tako da nastane 35 do 38 cm globok prostor, kjer se nato nastelje s senom, slamo ali slino. Ker kokoši v času, kadar ležejo jajca, osredotočujejo vse svoje moči, ne smemo dopustiti, da bi jih kaj motilo.

Kokoši se morajo nahoditi

Če so kokoši v zagrajenih prostorih, mora imeti vsaka kokoš vsaj 10 do 40 kvadratnih metrov prostora. Za deset kokoši je torej idealni prostor 100 kv. metrov. V ta namen najbolje služijo sadovnjaki. Zelo dobro je, če so tam tla suha in sončna, da se lahko kokoši sončijo in kopljejo v prahu. Tam je tudi navadno kaj trave, odpadlih listov, sadja itd., kar prhutastim živalicam dobro služi. Če so kokoši v zaprtem in zagrajenem prostoru, je paziti zlasti na to, da bodo imele dovolj prostora, ker se morajo nahoditi, da se bodo lahko sončile in legle v senco, in da bodo zavarovane pred vetrom in dežjem.

Purani

Purani so precej večji od kokoši in zato potrebujejo tudi razmeroma več prostora. Na vsakega purana in puro se računa najmanj en kvadratni meter prostora in prav tako en kubični meter zraka. Purani morajo imeti zlasti mnogo svežega zraka in velik prostor za »sprehajanje«. Tudi purje gnezdo mora biti večje: 60 kvadratnih centimetrov je najmanjša mera. Palice za spanje morajo biti najmanj 10 cm široke, razdalja med njimi pa naj znaša 60 cm.

Rase

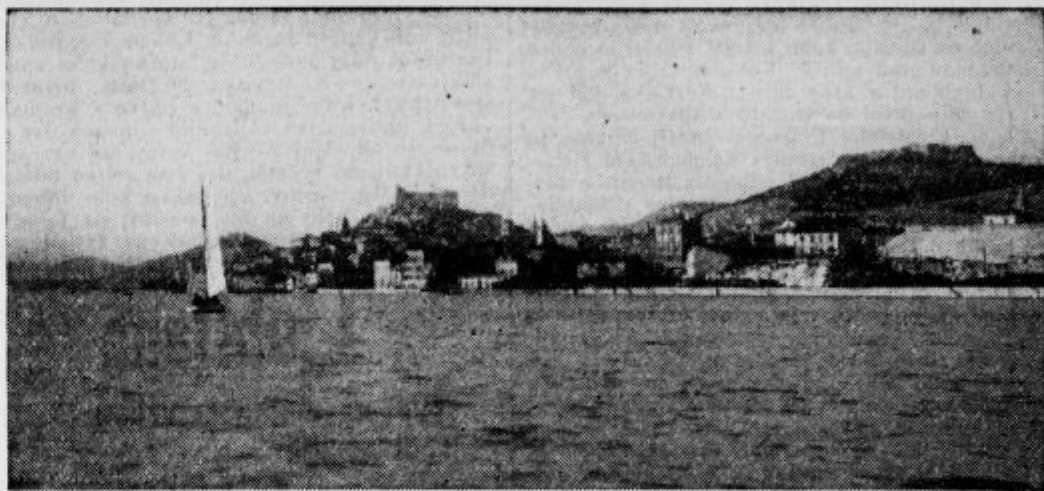
Vsak prostor ki je le zavarovan pred vlago, dežjem in vetrom, je primeren za rase. Kvadratni meter prostora zadošča za prenočevanje petih rac. Rase so zelo družabne živalice, vedno jih je več skupaj. Ne marajo pa skupnega gnezda. Vsaka ima najraje svoje gnezdo in je zato najbolje, če jim ustrezno in pripravimo vsaki raci lastno gnezdo, ki naj bo 45 cm široko in 35 cm globoko. Nad gnezdom je dobro postaviti nekaj snopov slame, trsja ali rogoza, da je gnezdo čim bolj temno.

Gosi

Tudi gosi ljubijo zelo temna gnezda, zato jim delamo na pol zatemnjena gnezda iz 20 cm visokega lesenega okvirja. Površina gnezda naj znaša 60 kv. cm. V gnezdo moramo dati slamo in jo močno potlačiti da je gnezdo čim bolj trdo, kajti sicer se često pripeti, da si gosi same poiščejo kako skrivno in težko dostopno mesto za svoje gnezdo. Tudi kletke za gosi naj bodo suhe in na prostoru, kjer ni prepriha. Za dve goske računamo pol kvadratnega metra površine, poleg tega pa še prostor, kjer ležejo jajca.

Golobi

Za golobe ni mogoče in tudi ne potrebno navesti ter določiti kaka točna razmerja za njihove prostore. Pri golobih ne prihaja v poštev samo rasa, temveč tudi dejstvo ali lahko svobodno letajo po zraku, ali pa jim je svobodno letanje zabranjeno. Golobnjak je lahko bolj majhen, gledati pa je, da ne bo nikdar prenatrpan. Pri manjših golobih računamo 1 kv. meter za par. Golobi pismonoše, ki lahko svobodno



Dalmatinsko mesto šibenik, ki so ga zasedle italijanske čete.

Tajna tibetanskih menihov

Redko prodre v javnost kakšna tajna, ki jo skriva zidovje tibetanskih samostanov. Italijanski profesor Tucci, eden najboljših poznavalcev prastarih orientalskih jezikov, se je nekaj časa posvetil podrobnejšemu proučevanju budizma in je dobil dovoljenje, da je smel pregledati tibetanski samostan Sahia, kjer je največja in najdragocenejša zbirka tibetanskih knjig. Profesor Tucci je v svojih študijah opisal zanimive podrobnosti samostanov tibetanskih menihov, ki pripadajo ortodoksni sekci.

Knjižnica v samostanu Sahia je tem bolj zanimiva, ker se njenih knjig pred Tuccijsvim prihodom že zelo dolgo ni dotaknila človeška roka. Vsaj nobeden v Sahiji živeči menih se tega ne spominja. Menihi pravijo, da so knjige čuvarice božjih besed, vendar pa jih ni potrebno niti nujno čitati. Mnogo boljše je, da mirno leže tam, kjer so, in da jih nihče ne ovira v njihovem miru. Nihče ne ve, kakšno zlo bi lahko nastalo, če bi jih čitali in napačno razumeli. Profesor Tucci je izjemoma dobil dovoljenje, da je smel poljubno listati po knjigah, ki jih je pokrivala debela plast prahu, nabrana skozi dolgo vrsto let.

Preiskovalec v samostanski knjižnici ni našel samo več sto staroindijskih knjig, za katere se je mislilo, da so za Indijo že davno izgubljene, marveč je odkril tudi 12 izvirnih pisem mongolskega cesarja njegovim tibetanskim vazalom, kakor tudi več stoletij star rokopis nekega samostanskega poglavarja knezu Kublaj-Khanu, v katerem mu ta podeljuje »ezoritsko križanje«. Italijanski učenjak se je v tem samostanu lahko seznanil s tajnami, o katerih prav nobeden Evropejec še pojma ni imel. Tako je profesor Tucci med drugim spoznal in preučil tudi »tumno«, način, kako je moči do neverjetno visoke stopnje povečati moč človeške volje. To so morali delati vsi menihi dotičnega samostana. Ta moč človeške volje se doseže na ta način, da se postavi človek neobločen med bloke ledu. Ta led privleče v človeško telo tolikšno nadnaravno toploto, da je telo za led kmalu neobčutljivo.

»Doživel sem,« piše profesor Tucci, »takšne

primere prenosa misli in ozdravljenj, da bi to v veliki meri iznenadilo vsakega okultista in zdravnika.«

Nekoč je profesor Tucci potoval do svetega jezera Manasarovar, na čigar obalah je lahko opazoval tibetanske menihe, ki so v stanju globoke premišljenosti molili in so v tem stanju prehodili velike razdalje, ne da bi zgrešili pt, ali da bi vmes kaj počivali. Menihi so prevzeti od neke tajne sile, ki jih žene kakor stroj, da gredo naprej, prehajajo velike razdalje, med potjo pa ničesar ne jedo, niti ne pijejo. Tajni teh izrednih podvigov profesor Tucci ni mogel priti do dna v kljub vsestranskim naporom.

Profesor Tucci se je pečal tudi s problemom, ki ga je imenoval »občevanje duš«. Menihi se med seboj sporazumevajo in izmenjujejo misli, ne da bi pri tem spregovorili kako besedo. Kdor je dosegel moč prenašanja misli, ta dobi v znak te visoke duševne stopnje peterokrako kapo. Pet krakov te kape predstavlja pet najvažnejših Budovih inkarnacij. Učenec, katerega uvajajo v umetnost »občevanja duš«, si mora nadeti novo ime, ker je njegov dotedanji »jaz« mrtev. Stvari okrog njega obstojajo poslej v popolnoma drugačni obliki, kakor hitro dosežejo višjo stopnjo te ljudske znanosti.

Največjo pozornost vzbuja neki menih, ki je že 27 let vzdignjen v neko bližnjo steno. Z zunanjim svetom je zvezan po majhni luknji, skozi katero mu vaščani iz bližnje okolice prinašajo jed in pijačo. Mnogi ga sprašujejo v važnih zadevah za nasvet tako, da se približajo njegovi zazidani celici ter udarjajo s kamni na zid. Tedaj se zasliši od znotraj njegov glas in vpraša, kaj žele. Sicer pa menih ne živi popolnoma osamljen, kakor bi človek mislil, temveč je vedno v brezbesedni miselni zvezi v drugimi tibetanskimi menihi, kateri žive slično kakor on.

Vdov ne sežigajo več

Kadar smo zaslišali besedo Indija, smo se skoro vedno spomnili na nesrečno usodo vdov, ki jih v Indiji po močevi smrti sežigajo. Vsaj prej je bil v Indiji tak običaj. Sedaj ga skušajo odpraviti. Prejšnji običaj, da so za mrtvim možem takoj sežigali še živo vdovo, sedaj navadno tako preprečujejo, da policija nadzoruje sežiganje. Tu in tam pa še vendar kaka Indijka sama z bliskovitostjo naglo skoči v ogenj, ker se želi na ta način izogniti mnogim zaničevanjem in zapostavljanjem, ki jo čakajo kot vdovo. Tako sežiganje vdov se imenuje »suttee«. Ze zgodaj so začeli borbo proti tej kruti in nečloveški navadi, uspehi pa so bili dolgo majhni. Proti sežiganju vdov je indijska vlada močno nastopila že pred devetdesetimi leti, ko je umrl veliki Sincelath Singh kašmirski.

Ta mož je imel velikanski harem. Pripovedujejo, da je bilo v harem 500 najlepših žena cele Indije in vse so šle po stari indijski navadi v smrt, ne da bi trenile z očesom. Ogenj jih je uničil in tako jih je smrt združila z mrtvim možem. Zanimivo je, da v nobeni indijski stari svetli knjigi ni nikakega sledu o tem, da bi morala žena svojemu možu slediti v smrt. Tudi znanstveniki ne vedo točno, kaj je bil prav za prav glavni vzrok za tako kruto postopanje z vdovami. Vse, s čimer to razlagajo, so bolj ali manj verjetne domneve. Upati je, da bo oblastem vendar kmalu uspelo odpraviti to staro in močno v ljudstvu zakoreninjeno navado.



Zemljevid Libije ki so jo zopet osvojile italijanske in nemške čete.